

Uddybning til pressemeddelelse om Fødevarer- og landbrugspakken

Overordnet holdning

Vi finder det bør være et krav, at der sker en fuldstændig opvejning af merpåvirkning fra lempede reguleringsordninger, både i relation til N, klima og natur. Overgang til målrettet regulering er fornuftig, men der skal være samtidighed mellem lempelserne og de opvejende foranstaltninger, og evt. gennemførelse af de foreslåede slækkelser af regler skal afvente Kommissionens accept.

Kommissionens godkendelse

Det vil ikke være muligt at opnå Kom's accept af de slækkede regler, som regeringen vil lade træde i kraft allerede fra marts 2016. Det er et stort problem, at der lægges op til, at forligsparterne skal acceptere en række miljøforringelser, som vi må forvente senere vil blive underkendt af Kom. Dermed stiller man landbruget en række friheder i udsigt, som så fjernes af EU – med øget folkelig EU-skepsis til følge. Den ærlige tilgang ville være at undlade at anbefale miljøforringelser, som vi alligevel anser for at stride imod DK's forpligtelser over for EU-direktiver (nitrat, vandramme, habitat m.v.)

Det er usandsynligt at Kommissionen vil acceptere lempede harmonikrav for svin uden at skærpe for kvæg. DK er i dag eneste EU-land, som tillader 2,3 DE/ha for kvæg, og det blev kun accepteret, fordi vi til gengæld havde 1,4 DE/ha for svin.

Baseline - bemærkninger til Kvælstofudvalgets rapport

Det såkaldte Kvælstofudvalg har udsendt en rapport, som ikke er offentliggjort, og som andre derfor ikke har kunnet se efter i sømmene. Rapporten konkluderer, at behovet for at sænke kvælstofudvaskningen er betydeligt mindre end hidtil beregnet. Hvis dette er korrekt, er det naturligvis glædeligt for alle parter, idet det betyder, at vejen mod målet om et renere vandmiljø er kortere end hidtil antaget. Men det retfærdiggør ikke, at regeringen vil tillade at tabet af næringsstoffer øges i nogle år, inden en ny målrettet regulering kan blive virksom. Dette vil være til stor skade for vandmiljøet og koste dyrt for samfundet.

Fuld opvejning af merbelastning og samtidighed

Aftalen siger, at der "skal være samtidighed mellem vækst- og miljøinitiativer", "samtidighed mellem byrdelettelser og den nye målrettet regulering". "Der skal ... sikres imod tilbagegang i vandmiljøet, jf. Vandrammedirektivet". Men i realiteten gennemføres miljøforringelserne langt hurtigere end de opvejende foranstaltninger. "Kun en mindre del af arealet vil i 2021 opleve strammere krav end i dag" – mens langt flere vil opleve lempelser. Dette kan kun betyde, at der ikke opvejes fuldt ud for miljøforringelser.

Det Økologiske Råd er imod, at indsatsen udskydes til 3. generation vandplaner – efter 2021 – her i form af 6.200 t N. I de hidtidige vandplaner var der en målsætning om en reduktion på ca. 8000 T N i 2. periode og udskydelse af 6.200 t N. Med det genberegneede reducerede behov fastholdes udskydelsen af 6.200 t N, mens indsatsen i 2. vandplanperiode er væsentligt mindre end tidligere. Det ville være mere rimeligt som minimum at forudsætte en relativt fordelt indsats i 2. og 3. periode svarende til det hidtil planlagte, så der ville komme en gradvis forbedring.

Virkemidler

Kompensationen i form af *frivillig* målrettet regulering med en effekt på 3800 t N iværksættes primært i 2019-2021. Erfaringen viser, bl.a. fra Vandmiljøplan III, at brug af frivillige virkemidler ikke er virksomme.

Fuld udfasning af N-normer kan opfattes som symbolpolitik, idet det sidste step op imod de 100% af det økonomisk optimale giver en ganske lille merindtjening samtidig med en stor forøgelse af udvaskningen. 20% under økonomisk optimum koster 3,5 – 6 hkg korn per ha – mens 10 % under kun koster 0,7 – 1,5 hkg korn. Merudbyttet er således faldende jo nærmere man kommer på økonomisk optimum – samtidig med at det marginale tab af næringsstoffer øges. En mindre slækkelse af N-normer giver en vis mening pga en lille merudledning relativt set ift til en større udbytteforøgelse. Derfor kan en mindre udfasning overvejes – men dette bør sammenholdes med omkostningerne ved alternative tiltag: Hvad er omkostningseffektiviteten ved alternative tiltag sammenlignet med dette udbyttetab?

Der tales lidt om ny regulering for fosfor – men det er ukonkret. Hvis man ønsker at give lov til flere husdyr pr. ha, bør man i stedet indføre P-normer. En regulering ift fosfor kunne således være et alternativ til N-reguleringen.

Aftaleteksten siger, at miljøindsatser især skal placeres i kanten af dyrkningsfladen eller ude i vandmiljøet – til trods for at der ikke er forskningsmæssigt belæg for at dette vil virke. I praksis lægges der da også kun begrænset vægt på virkemidler uden for dyrkningsfladen – det er positivt.

Flere målinger er fint (måleprogrammet blev beskåret trods omfattende protester for få år siden). Vi er enige i, at målinger på bedriftsniveau og drænmålinger kun kan indgå som supplerende målinger. Landmandens krav baseres ligeledes på estimater for virkemidler – ikke på målinger.

Klima og natur

Den manglende samtidighed i indsatsen gælder også for klimaeffekten. Side 2 nederst: ”Kvælstofindsatserne vil have en neutral effekt ift. DKs samlede faktiske drivhusgasudledninger, når den målrettede regulering er indført”. Men dette vil ske langt senere end de foranstaltninger som viløge udslippet.

Der opereres ikke med udtagning af jord. Udtagning af sårbare jorder burde være et centralt element – også fordi dette virkemiddel kan rumme store synergieffekter mellem hensyn til natur, klima og miljø – f.eks. ved udtagning af jord i ådale eller ved udtagning af såkaldte organogene jorder, hvor der kan opnås en stor reduktion i udledning af klimagasser.

Aftalen præciserer ikke, hvad der sker med naturen: Hvad er effekten af fjernelse af randzoner? Hvor er midler til Naturplanen: Beskyttelse af skov og værdifuld natur, mere urørt skov. Der er afsat ganske få (utilstrækkelige) midler til mere naturpleje og sammenhængende arealer.

Finansiering

Den allerede i 2014 besluttede overførsel af midler til Landdistriktsprogrammet (fleksibilitet) medvirker til at finansiere den målrettede regulering. Landmændene bidrager herved til finansiering af tiltag i vandområder med større reduktionskrav, på baggrund af de forbedrede indtjeningsmuligheder ved lempelsen af N-reguleringen. Yderligere overførsel af midler til Landdistriktspolitikken og miljøordningerne er nødvendig fra 2018, med deraf øgede muligheder for en tilstrækkelig indsats, f.eks. ift permanent udtagning af jord, klimaindsats, natur og naturpleje og omlægning til økologi.

For mere information hos Det Økologiske Råd:

Sekretariatsleder Christian Ege, tlf. 28580698 / 33181933

Landbrugsfaglig medarbejder Leif Bach Jørgensen, tlf. 33181935 / 61365046